

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897, hétfő, december 13-án.

24. szám.

Utazás egy lyuk körül.

Természetesen most is arról a történelmi lyukról van szó, mely már már mitológiai személyisé, sarkalatos közjogi elvvé izmosodott a magyar közvéleményben, néhai kegyes atyánk, az öreg *Wodianer* Móricz híres röpke szava óta.

Csupán az emlékezet felfrissítése okából történjek reá hivatkozás, hogy magyarországi pénzügyeletei s az itt akkor uralkodó politikai forrongások miatt kérdeztetvén, a borus kilátásokkal riogatott, okos financiér a maga erőteljes, festői lörze nyelvével csak annyit vágott vissza:

— Nos aztán? Csak nem fog a föld azon pontján, hol most Magyarország van, egy nagy lyuk támadni?

Mondá s operált nyugodtan tovább. Idők folytán meg sem bánta hozzánk való szíves bizodalmit.

Az alkotmányon, történelmi fejlődésen közben esett nemcsak egy lyuk, hanem akár tátongó szakadékok is, melyet aztán okkal móddal, gondos ápolással, téltul behegesztett a jogfolytonosság esuda-flastroma; hanem a föld nem lyukadt ki s Magyarország áll, mint a Sion hegye.

Ugy tetszik, manapság ismét veszedelmesen közeledünk ama történelmi "lyuk" felé, csak-hogy most már az egész bécsi börze csupa *Wodianer* Móriczokból áll s eddig példátlan hausse-szal tanusítja, hogy mennyire bizik ennek a mi szeszélyes klímájú magyar glóbusunknak rendületlenségében.

Hiszen igaz, hogy a földünk se ki nem lyukad, se meg nem bolondul s meglehetősen közömbösen türi, hogy a hátán személyesen mi magunk rögtönözünk advent derekán parlamenti karnevált; csak-hogy ez nem a mi erényünk, hanem az ő lustasága, mert ha koronkint egy kissé megrázkódnék, bizony nem csak egy meglódult agy zökkenne vissza a maga rendes helyére.

Más szóval, magyarán, árt a magyarnak, ha állandóan jól megy a sora.

A közös szerencse szétbontja nálunk a szíveket s csak a közös veszedelem forrasztja újra össze.

Szakasztott így cselekszünk most, nem érvén be az önként kínálkozó, kiszámíthatatlan politikai és gazdasági haszonnal, nyereséggel; hanem a politikai válság, anyagi megrázkódítás ismeretlen veszéllyel felé sodorván az ország örök hajóját.

Itt kezd ismét el, mondhatni sorsdöntő szerepet játszani ama történelmi lyuk, mely körül a legutóbbi ötven év alatt igen érdekes és kevésbé méltányolt, tanulságokban gazdag körülutazást végzett a magyar politika.

Mindabból, hogy mi lesz azután, ha az obstrukció sárkányfogait nem sikerül Bánffy-Csontos Szigfriednek eleve kitördelni s az új provizóriumtól december végéig tényleg nem válhatik törvény, ezidőszent csupán az az egy lyuk a bizonyos.

A föld most sem lyukad ki, Magyarország nem süllyed el, noha meglehetné szégyenleté-

ben, hanem itt fog maradni törvény és tanács nélkül.

Ez csak nem állapot s aki erre törekszik, ha egyébként a csillagos eget rakja is rá a dicsőséges, vitézlő magyar náctóra, csak nem okos politikus, jó hazafi biz' az.

Népszerű hasonlat ugyan, de mégis mind a négy lábára sántit, a hajóról, meg az államról beszélő. Az árboczáit, kormányát veszített, süllyedő hajóról, a bevert rumos hordókból szerzett elszánással le szokás ugrálni a dióhéjnyi mentőcsónakokba, hanem az országról hová ugorjunk, hanem abba a történelmi lyukba, mely nem volt és soha nem is lesz.

Tehát 1898. január első napján, megfelelő alkotmányos intézkedés híján megszűnik, az Ausztria és Magyarország között eddig fennállott gazdasági egyezség; ám a gyakorlati élet a természet bölcs törvénye szerint nem ismerve semmilyen mekkoraságú folytonossági hiányt sem, valaminek mégis csak kell lennie az eddig volt tényleges állapotok helyett.

Kiki tudja, hogy ez nem lehet egyéb, mint a parlament utólagos jóváhagyása mellett történő kormány-rendeletkezés: vagyis az osztrák oktrojált alkotmány szégyenparagrafusának a magyar történelmi közjogi szüz törzsébe való beolvasása.

Ennek kell történnie, ez fog történni január első napján.

Ha nem, (ami különben képtelen föltézés) akkor valami más következik be, melyhez fogható, könyekig kacagató politikai tragikomédiát még nem látott a világ.

Tudniillik kitör Ausztria és Magyarország között a vámháború.

Derék fincaink vitézül megfinánczolják Brucknál, Marcheggnél, Lawoczenánál, Fehringnél, e tutti quanti osztrák határállomásnál mindazt a szállítmányt, mely nemcsak Ausztriából, hanem az osztrák határon már egyszer elvámoltan a külföldről Magyarországra érkezik s az osztrák douaniér-k persze ugyanezt cselekszik a saját személdomijukon.

Ezt az atrocitást nem türi el se a német, se az angol, se a francia, vagy orosz kereskedő s erre nem képzelhető el egyéb válasz, mint az osztrák-magyar monarchia nemzetközi blokádja.

A föld még ettől sem lyukad ki s egy darabig megelégedünk a magunk emberségéből is, sőt talán idők multával, önálló kereskedelem és ipar is támadhat belőle.

Nagyobb baj lesz az a magyar gazdára nézve, hogy az osztrák határon felállítandó tetszésszerű vámsorompó miatt nem tudja hová piacra vinni a termését, hacsak Fiumén keresztül nem akarja fölvenni a problematikus harczt az amerikai versenynyel, például Angliában, Franciaországban, amikor persze nem szabad 10 forintos, de még csak 5 forintos buzaárakról sem ábrándozni.

A legnagyobb veszedelem kétségkívül a közös bankót éri, mely egy csapással megszűnik törvényes fizetési eszközzé szolgálni.

A magyar ember előtt nem ismeretlen ugyan az inség-valuta, mikor a négyfelé vágott papírpénzből megszületett a fertálybankó: de tessék úgy felapritani az osztrák-magyar bank jegyeit, hogy egyik félnek a magyar, másnak a német oldal jusson.

Egyszóval, az a lyuk mindenképpen szerföltött komoly egy lyuk. Jó kétszer is meggondolni minden magyar embernek, érdemes-e józanul belébotlani?

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése van.

Az összeférhetetlenségi törvény. Az összeférhetetlenségi törvény revíziójára kiküldött bizottság elnöke, *Rohonyi* Gyula, hír szerint, már befejezte munkáját és egy tízenként pontból álló tervezetet fog a bizottság elé terjeszteni. Rohonyi abból az álláspontból indul ki, hogy az összeférhetetlenség kérdése a választási törvény reformjánál lesz tulajdonképpen egészen kimeríthető. Addig az összeférhetlenségi ügyeket két szempontból veszi szemügyre az előadó. Az egyik az **érdekösszeférhetetlenség** momentuma, melyre nézve az előadó kiemeli, hogy ebben az irányban a képviselői függetlenség garanciája legfőképp az egyén erkölcsi értékében van. Egyébiránt az esetről-esetre való intézkedésnek módját javasolja az előadó; angol módra minden szavazás után (ha tudniillik előzetes kifogások emeltek) meg lehetne állapítani, hogy vannak-e érdekelte szavazatok és akkor ezeket a szavazatokat megsemmisítvén, a szavazás irányát ki lehetne igazítani. Ennek a roppant nagy körültekintéssel megállapítandó módszernek részletes tervét nem ismerjük. A másik szempontból, a **közjogi összeférhetetlenség** szempontjából, az előadó a közös miniszterek és a főrendek összeférhetetlenségét statuálja kimerítően és ez utóbbiakat az általános törvényhozási érdekek szempontjából.

Hát biz ez mind igen szép, hanem a magyar közéletben való seprésre kevés czirokszálat látunk az itt lefektetett jogász kompozícióban.

A munkásjavaslat. A képviselőház ma folytatja a munkások és munkaadók viszonyának szabályozásáról szóló javaslat tárgyalását. A vitában gr. Károlyi Sándor akar részletesebben kiterjeszkedni azokra a vádakra, amelyeket *Sima Ferencz* a javaslat ellen (állítólag a humanizmus szempontjából) felhozott. Viszont Visontai Soma már feliratkozott, hogy gróf Károlyi Sándor ellen a munkásokat és *Sima Ferencz*et is megvédi. Megeshetik azonban, hogy Visontai mást gondol és lemond erről a védelemről, mert időközben nyilvánvaló lett, hogy voltaképpen hova célzott beszédével a szentesi néptribun. Beszédét ugyanis külön kinyomatta s ma, mint a saját lapjának rendkívüli kiadását, kolportáltatta a külső telteken, valahol csak munkások és szocialisták tanyáznak.

A katolikus autonómia. A katolikus kongresszus huszonhetes bizottsága már régebben abbahagyta működését s úgy határozott, hogy a delegáció ülésének befejezése előtt nem is tart ülést. A delegáció záróülése e hónap 20-án lesz Bécsben, s ekkor a huszonhetes bizottság több tagja is az osztrák fővárosba megy. A bizottság azonban a delegáció után se kezd meg nyomban működését, hanem várja a fontos országgyűlési tárgyalások befejezését és a nagy ünnepeket. Így a bizottságot csak január elején hívják újra össze.

Az okosabb nem enged. A *Pol. Ért.* meg lehetőségek jövedelmekkel harangoz az új provizorium körül legközelebb kitörni készülő parlamenti vihar elé. A függetlenségi párt elszánt obstrukciójával kivételes elnöki szigort, délutáni üléseket, sőt permanenciát helyez a többség részéről kilátásba.

Az otthonvalók.

Jó ötlete támadt a nagyváradi „Szabadság”-nak, aki a függetlenségi párt obstrukzionális hadüzenetére és frázisaira, hogy az ország közvéleménye velük tart, megkérdezte a nagyváradi függetlenségi párt vezérferfiit, hogy az ország jelen helyzetében helyesnek tartják-e az obstrukciót?

A megkérdezettek közül egy sem helyeselte.

Paksy Gusztáv volt függetlenségi pártelnök, ki több éven át állott a nagyváradi és a Biharvármegyei függetlenségi párt élén, a következőleg válaszolt: Az obstrukciót ezidőszent a legnagyobb könnyelműségnek tartaná, mert ez Magyarország teljes elzúllását eredményezné.

Szokoly Tamás, a nagyváradi függetlenségi párt alelnöke, ki legutóbb az ugrai kerületben gróf Tisza István ellenjelöltje volt, „az ob. t. ukciót helyteleníti.”

Dr. Dóri Ferencz orvos, a függetlenségi párt oszlopos tagja: „hazánk válságos politikai helyzetét pártpolitikai célokra kihasználni akarni immorálisnak tartja.”

Stern Herman, a függetlenségi párt alelnöke, a maga részéről „a leghatározottabban elítéli a Kossuth-párt obstrukzionális törekvését. Lehetlenségnek tartja, hogy osupa kormánybuktatási indokból veszélybe sodortassék a haza.”

Dr. Schütz Gyula, a függetlenségi párt jegyzője, „a most megválasztott eszközt nem helyesli, mert még ha ezidőszent eredményt kecsegtetne is, ennek folyamánaképp alkotmányunkat még sokkal nagyobb veszély fenyegetné.”

Nevezett lap munkatársa ezeken az urakon kívül még kikérte az ellenzék más árnnyalathoz tartozó oszlopos férfiak véleményét is; Meginterwiewolta bárffai *Glac* Antal, a nemzetipárt vezérét, *Dús Lászlót*, a katolikus kör h. elnökét, *Sulyok István* ev. református lelkészét és *dr. Berkovits Ferencz* ügyvédet, „ki még kormánypárti képviselőre soha nem szavazott”, ezek valamennyien elítélik és a jelen helyzetben veszélyesnek tartják az obstrukciót, mely után a parlamentárizmus elzúllése következék.”

Ezek után azt kérdezzük az obstruáló képviselő uraktól, hogy hol fekszik az az ország, melynek közvéleménye az ő hátuk mögött áll?

KÜLFÖLD.

Németek és szlávok.

— Osztrák és cseh-lengyel népgyűlések. —

Az osztrák politikai zavaroknak két rendbeli erős és egymással ugyancsak ellentétes hullámai képezik a nap, a vasárnap krónikáját.

A mai vasárnapra volt népgyűlés hirdetve Bécsben. Ezt a németek tartották. A másik meg *Krakóban* volt és ezen a csehek és lengyelek testvériségét manifesztaáltak a németek ellen.

Itt adjuk táviratainkat:

Bécsben.

Bécsben *Schönerer* pártja hívta egybe a németeket s elég impozáns tiltakozást fejtettek ki a szlávok ellen.

Mintegy hatezer ember gyűlt egybe, köztük számos képviselő, *Wolf*, *Kittel*, *Türk*, *Glöckner* stb. Mintegy 600 üdvözlő távirat érkezett a gyűlés vezetőihez. Maga *Schönerer* a gyűlésen nem jelent meg s távollmaradását azzal indokolta, hogy *Iro* volt képviselőt nem szólították fel a gyűlést egybehívó felhívás aláírására.

Wolf megnyitó beszéde után *dr. Hochler* közszégi tanácsos tartott az egybegyűlteket üdvözlő

beszédet. Ezután *Türk* a németeknek *Ausztriában való helyzetéről* beszélt.

Kittel a német és cseh nemzetiségeknek *Csehországban való kettőosztása s a német foiskoláknak Prágából egy német városba való áthelyezése* érdekében emelt szót.

Kolifkó képviselő élesen támadta a keresztény-szocialisták pártját.

Glöckner kijelenti, hogy ő — bár a német haladópart tagja, mégis elismeri, hogy *Wolf*nak van legnagyobb érdeme akörül, hogy a németek Ausztriában akcióba léptek.

Azután azt a határozatot hozták, hogy a gyűlés legnagyobb elismerését fejezi ki a német ellenzék és különösen a *Schönerer*-párti képviselőknek a *Badeni*-kormány és a parlamenti többség törvényellenes eljárásával szemben tanúsított magatartásukért s annak a reményének ad kifejezést, hogy a *Gautsch*-kormány minden hasonló kísérletét ép úgy ellenezni fogják. Felkéri a gyűlés a képviselőket, hassanak oda, hogy *Badeni* gróf volt miniszterelnök, *Abrahamovics* képviselőházi elnök és a képviselőház alelnöke, *Kramarz* büntetőbírósal elé állítsanak. A gyűlés továbbá rosszaságát fejezte ki a *katholikus néppárt* és a *keresztény-szocialisták* magatartása fölött.

Egy másik határozatot is hoztak, melyben a *prágai botrányok tettesének szigorú megbüntetését*, s a nemzetiségi gyűlölet folytán veszélyeztetett csehországi németek védelmére óvintézkedéseket kérnek.

A gyűlésen a *prágai polgármester* magatartását s a *prágai eseményeket a legélesebben elítélték.*

Wolf indítványozza a következő határozat hozatalát:

Szent kötelességül tekintik a németek a végsőig kitartani és a békét addig meg nem kötni:

1. míg a *nyelvrendeleteket* vissza nem vonják s míg a *lex Falkenhayn*-t meg nem semmisítik.

2. Míg a *képviselőház elnöksége* vissza nem lép s az *alkotmányértó politikai személységeket büntetőbírósal elé nem állítják.*

3. Felelőssé teszi a történetekért a kormányt és kéri a *status quante* helyreállítása alapján a *Reichsrath* munkásságát újból felvenni.

E határozatok egyhangú elfogadásával ért véget a gyűlés.

Krakóban.

Krakóban ma volt a nagy szláv népgyűlés, amelyre oly nagyban készülődtek és amelyen a *cseh-lengyel testvériséget* ünnepelték. A gyűlésen a lakosság óriási számban vett részt.

A *krakói rendőrfőnök* tekintettel arra, hogy a *szocialisták ellentüntetésre* készültek, már tegnap kiadta a rendeletet, hogy az utcákon való tömeges felvonulás tilos.

A *krakói pályaudvarban Pacak*, *dr. Stransky* *dr. Brzord*, *Blankini* új-cseh, *Szokolowsky*, *Rychlik* rutén képviselők, *Friedlander* polgármester, a lengyel klub számos tagja, lengyel egyesületek és czehek fogadták a szláv vendégeket. Amikor a vonat berobogott a pályaházba a *Harmónia* városi zenekar a „Hej Slovani” kezdetű dalt énekelt.

Dr. Friedlein rövid beszédben üdvözölte a vendégeket. A lengyel tanulók nevében *Liebel* orvostanhallgató beszélt s örömeinek adott kifejezést, hogy a *cseh-lengyel szövetség* létesült. *Pacak* pedig megköszönte a lengyeleknek a cseh nemzetiségűekkel szemben tanúsított szíves fogadtatást.

Délután három órakor a tornaépület nagytermében folyt le a gyűlés, melyen *Krakó* volt képviselője, *dr. Veigel* elnököl.

Elsőnek *dr. Pacak* szólt föl s lelkes beszédben hangsúlyozta az összes szláv nemzetiségű pártok egyesülésének szükségességét, mert csak ez által fognak a szlávok jogaikhoz jutni. *Blankini* nagy tetszés mellett beszélt hasonló szellemben.

Dr. Szokolowszky a politikai helyzetről tett jelentést. Az obstrukció-pártiakat és a szocial-

demokratákat a leghevesebben támadta, mert az ő eljárásuk akadályozta meg a parlamenti tárgyalásokat. Hangsúlyozta továbbá a *szláv szolidaritás* szükséges voltát.

Dr. Danielak (*Stojalowsky*-párti képviselő) indítványára azután egyhangulag a következő három határozatot hozták:

1. A gyűlés kimondja a *szláv nemzetiségek teljes egyenjoguságát.*

2. Minden lengyel és cseh képviselőnek, ki az obstruáló kisebbség ellen harczolt, köszönetet mond a gyűlés s rosszaságát fejezi ki azon lengyel képviselőkkel szemben, kik a szláv szolidaritás ellen beszöltek.

3. Szükséges az alkotmányos jogok fenntartása és a birodalmi autonómia kiterjesztése.

Ezután nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy a *királyhoz* táviratot küldenek s hasonlóképp üdvözlők sürgönyileg *dr. Ebenhoch* képviselőt, mint az egyetemes német párt elnökét.

Számos cseh lap és testületől üdvözlő táviratok érkeztek.

Este a *Sax* szállodában banket volt, melyen számos felköszöntőt mondtak a cseh-lengyel testvériségre.

Stojalowsky páter kijelentette, hogy a lengyelek szívből kívánták az egyesülést, mert mindig közösen érzett a cseh nemzetiségekkel.

A banket késő éjjel ért véget.

A *szocialisták* mára nagy ellentüntetést terveztek. Már a vasuti pályaházban a vendégek érkezésekor *szocialista dalokat* énekeltek, mire a lengyelek elénekeltek a *lengyel himnusz*t.

Délután *szocialista gyűlés* volt, melyen a lengyel képviselőknek a képviselőházban tanúsított magatartását elítélték.

A *szocialisták* tömegesen vonultak az utcákra s a mikor a *rendőrség* nem tudta őket szétverni, egy csapat *dragonyos vágatott végig az utcákon s szétverte a tömegesen csoportosuló szocialistákat.*

Ez alkalommal többeket közülök el is fogtak, mire a rend lassan helyreállott.

Este a várost kivilágították.

Prágai csendélet.

Prágában ma a város több utcájában gyűjtőanyagot találtak. Erre nagyobb katonai őrzásokat küldtek szét az utcák átvizsgálására.

A kerületi betegsegélyző-pénztár mai választásánál *cseh és szocialista munkások között* apróbb összetűzések voltak.

A *statárium felfüggesztése*, az újabb incidensek folytán, a közel jövőben nem remélhető.

TÁVIRATOK.

Az olasz kormányválság.

Róma, december 12. A lapok szerint folytatódna a tárgyalások Zanardellivel a kabinetbe való belépése dolgában, a nehézségek még nincsenek teljesen elhárítva.

Dreyfus és Esterházy.

Páris, december 12. Az „*Intransigeant*” azt állította, hogy *Dreyfust* titkos iratok alapján, még pedig *Dreyfusnak* a német császárhoz intézett több levele és a német császár válasza alapján ítélték el. A *Havas-ügnökség* most az „*Intransigeant*” közlését teljesen valótlannak nyilvánítja. A *Havas-ügnökség* fel van hatalmazva annak kijelentésére, hogy a kormány a nevezett lap közléseit formálisan megczáfolja és biztosít afféllól, hogy az *Intransigeantban* említett titkos iratok nem léteznek és soha sem léteztek. *Dupuy* volt miniszterelnök a maga részéről teljesen tévesnek nyilvánítja az „*Intransigant*” 6 reá vonatkozó közléseit.

Páris, december 12. A „*Matin*” tagadja, hogy *Esterházy* őrnagyot szembesítették *Dreyfus Mathieu*-vel. A lap szerint a vizsgálatot már a hó vége előtt befejezik.

Klementina hercegné rendjele.

Konstantinápoly, december 12. A szultán koburgi *Klementina* hercegnének, *Ferdinánd* fejedelem anyjának, a *Safakat*-rend nagyszalagját adományozta.

Kréta.

Konstantinápoly, december 12. Krétából érkezett megbízható és egybehangzó hírek azt mondják, hogy a sziget lakosságának józanul gondolkodó többsége melegen óhajtja, hogy a hatalmak a krétai kérdést valami módon megoldják, míg a sziget belsejében a tulzó elemek mozgalmat indítottak a szigetnek Görögországhoz leendő csatolása iránt.

A spanyolok harcozál.

Madrid, december 12. Hivatalosan jelentik, hogy a spanyolok a Fülöp-szigeteken a Ninugas-hegységet elfoglalták, mely alkalommal a felkelők jelentékeny veszteséget szenvedtek; a spanyolok részéről három halott és két sebesült volt.

Havannából jelentik, hogy a felkelők Guamot megtámadták, de mintegy száz ember veszteséggel visszaverték őket. A spanyolok elfoglalták a felkelőknek Bacito mellett levő táborát és kilencz embert megöltek.

HIREK.

— **Báró Fejérváry Pécsen.** Pécsről táviratozzák: Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter tegnap este Pécsre érkezett fia látogatására. Ma megtekintette a honvéd-hadapródiskolát, este pedig elment a színházba. Holnap reggel visszatér Budapestre.

— **Irányi Dániel síremléke.** Megírtuk, hogy a függetlenségi és 48-as párt megbizta Kallós Ede és Donáth Gyula szobrászokat, hogy mutassanak be tervezetet Irányi Dánielnek emelendő síremlék számára. Kallós Ede két tervet készített, Donáth Gyula pedig egyet. A szobor-bizottság ma tartott ülésében azt határozta, hogy a kivitelre Kallósnak azt a tervét fogadja el, amely egy magyar nőt ábrázol, amint győzelmi zászlót nyújt fel Irányi Dánielnek. Nagy elismeréssel nyilatkozott a bizottság Donáth Gyula tervezetéről, melyet csak nagy arányai miatt nem tartott elfogadhatónak, s megbizta a bizottsági elnököt, Justh Gyulát, hogy Donáth szép tervét 500 forinttal honorálja. Az emléket Irányi halálának évfordulóján leplezik le.

— **Schwimmer tanár jubileuma.** Dr. Schwimmer Ernő egyetemi tanár, ma töltötte be tanári működésének huszonötödik esztendejét. Az orvosi és tudós világ ma délelőtt az első sebész klinika disztermében nagy ünnepet rendezett az évforduló emlékeztetőre. Ott voltak a többek között: Zsilinszky Mihály államtitkár, Korányi Frigyes főrendiházi tag, dr. Chyzer Kornél, Müller Kálmán miniszteri tanácsosok, Halmos János polgármester, Szmialovszky Valér, Pap Samu országgyűlési képviselők, Herczegh Mihály egyetemi rektor s az orvosi világ kiváló alakjai közül még számosan. Dr. Bakó Sándor nyitotta meg az ünnepet, s az ő indítványára küldöttség ment az ünnepeltért, akit aztán nagy éljenzéssel fogadtak. Dr. Havas Adolf kezdte meg a köszöntések sorozatát, a magyar dermatologiai és urulogiai társulat nevében szólott. Beszéde alatt teleplezték Schwimmernek, az új bőrgyógyászati klinika nagy terme diszítésére festetett arczképét. Zsilinszky Mihály államtitkár üdvözölte ezután az ünnepeltet és az üdvözlés során levelet adott át neki, amelyet a vallás- és közoktatási miniszter írt. A levél így szól:

Nagyságos tanár ur!

Midőn mindazok, akik az alapos tudományosságot méltányolják és elismeréssel vannak a kitartó buzgalom iránt, — őszinte lelkességgel keresik fel Nagyságodat, tanári működése 25 éves fordulójának ünnepén, én is szívesen csatlakozom tisztelőinek nagy számához.

Nagyságod egy negyed századdal ezelőtti lépett a tudomány-egyetem kötelékébe. E negyed század alatt Nagyságod kitartó törekvéssel s nem mindennapi sikerrel szolgálta az egyetemi oktatás ügyét, de bár egész lélekkel csüngött tanári kötelességének teljesítésén, az még sem foglalta el egész tevékenységét. Nagyságod nemcsak tanított, közölve a tudomány vívmányait hallgatóival, hanem buvázkodásai révén s a szakirodalom terén való működésével a tudományt magát is előbbre vitte — s ebbeli munkájával nemcsak a haza köszönetét érdemelte ki, hanem kivívta őszinte elismerését a külföld tudományos köreinek is.

Ha az oktatás és a tudomány terén kifejtett eme buzgó működéséhez hozzávesszük azt az eredményt, mit Nagyságod, mint gyakorló orvos, a szen-

vedő emberiség gyógyításában elért, kell, hogy a legnagyobb tisztelettel legyünk kiváló sikere iránt.

Igaz elismeréssel adózva Nagyságod érdemeinek, őszintén kívánom, hogy a törhetetlen munkakedv és az igazi siker a jövőben is mindig kísérje Nagyságodnak a közérdekre irányuló működését.

Tisztelettel

Wlassics.

Most még számos üdvözlés következett, dr. Róna Sámuel mostani és régi tanítványai, dr. Ajtay Sándor az orvosi kar tanárai, dr. Müller Kálmán a közkórházi főorvosok, dr. Rákosi Béla az orvos-egyesület, dr. Szmialovszky Valér a balneologiai egyesület, dr. Navratil Imre a gége orvosok, dr. Lichtenberg Kornél a poliklinika, dr. Abonyi József a fogtani társulat, dr. Jusztyusz Jakab a klinikai személyzet, Weiner Emil orvosnövendék az orvostanhalgatók, ifj. Elischer Gyula orvosnövendék pedig az orvostanhalgatók segítő egyesülete nevében mondott üdvözlő beszédet. Schwimmer Ernő a gratulációk hosszú sorára röviden válaszolt. Könybe labbadt szemmel köszöntö a megemlékezést, amely új erőt ad neki a további munkára s tanítványait szorgalomra, kitartásra buzdította. Sokáig éltették s ezzel az ünnep be is végződött. Este banket volt Schwimmer Ernő tiszteletére.

— **Az önálló vármegye.** Nyolczvanan lehetnek, akik ma délután a belvárosi Sas-körben az önálló vármegye mellett való tüntetés ügyében értekeztek. Egyetemi hallgatók, fővárosi polgárok és Barabás Béla, Lakatos Miklós, Meszlény Lajos országgyűlési képviselők voltak jelen. Abban állapodtak meg, hogy karácsony másodnapján nagy népgyűlést rendeznek, amelynek a vidéken is propagandát csinálnak — és sürgetik az önálló vármegye felállítását. Az egyetemi hallgatók külön értekezletet tartottak volna a zöldfa-utcai Árvay kávéházban, a rendőrség azonban ezt a gyűlést nem engedte meg s a tanácskozás kitűzött színhelyén nem is volt más, mint egy rendőrfogalmazó és két detektív.

— **Pál apostol a magyar liturgia kérdésében.** A vatikán mindenféle indokot hoz fel a magyar liturgia ellen — csak Firczak püspök volna megmondhatója a tömörked idézetnek, kongregáció-határozatoknak és pápai bulláknak. Ez ellen lapunk egy kiváló olvasója figyelmeztet Pál apostolnak a korintusbeliekhez írott első levele XIV. részének ezekre a mondásaira:

14. Ha idegen (latin, holt) nyelven könyörögök a Gyülekezetben, az Istennek Lelke által való indulatom könyörög, de az én könyörgésemnek értelme haszontalan a Gyülekezetnek.

15. Micsoda tehát? ha imádkozom a Lélek indításából, értelemmel is imádkozzam; ha énekelek a Lélek által, értelmekkel is énekelek.

16. Mert ha a Szei-Lélek által hálát adsz Istennek a Gyülekezetben, a tudatlan ember mi-módon mond a te háladási dőre Ament? mert nem tudja mit mondasz.

17. Mert te, jóllehet, jó móddal adsz hálát, de más nem épül abból.

19. De a Gyülekezetben inkább akarok öt szót szólni értelemmel, hogy egyebeket is tanítsak, hogy nem mint tízezer szót szólni idegen nyelvvél.

Legjobb volna ilyen viszonyok közt, ha a szent atya egyszerűen hatályon kívül helyezné szent Pál apostol mondásait, minthogy ő nem volt csatlakozó.

— **Halálozás.** Konkoly Thege Gyula ügyvéd, Bars vármegye bizottsági tagja, a dunántúli református egyházkerület és a Bars egyházmegye tanácsbírája, 49 éves korában Budapesten meghalt. A temetés holnap délután 4 órakor lesz a központi temető halottas házából. Az elhunytban Konkoly Thege Sándor országgyűlési képviselő testvérbátyját gyászolja.

— **A német császár családi élete.** A mindenfelé népszerű német császár családi élete iránt olyan nagy az érdeklődés a közönség körében, hogy a berlini lapok alig győzik a kíváncsiságot kielégíteni. Folyvást tudnak újabb bizalmas részleteket közölni arról a ritka, harmonikus életmódról, amelyet a fiatal császár a családjával folytat. A császár nagyon szereti a feleségét s mindenben egyetért vele. Kivéven talán egy dologban, amelyben a császárnénak megvannak a maga külön nézetei. Ez a toilette-kérdés. A császár szereti az új divatokat,

a császárné pedig az egyszerűséget. Hiábavaló a császár szelid gunyolódása, a takarékos császárné ebben az egy pontban nem enged. A nagy fogadó- és estély-öltözékeket kivéve, minden ruháját, úgy a magáét, mint a gyermekeiét, otthon csináltatja egy ahhoz értő udvarhölgyének a felügyelete alatt. Ha egy ruha kiment a divatból, a takarékos feleség nem rendel újat, hanem átalakíttatja a régit, újra drappiroztatja és garnírozttatja, szabóműnyelven szólva. Így aztán a császárné szép pénzt takarít meg. Az első reggelit nyolcz órakor a császári pár együtt költi el. Rendesen teát isznak s néhány süteményt esznek hozzá. A dejeunert egy órakor találják, erre már nyolcz-tíz bizalmas ember hivatalos. Este az ebédre állandóan nagyobb társaság van meghíva. Ebéd után egyik vagy másik szalonban zenélnék. A császárné kitűnően zongorázik s néha Vilmos császár énekét kíséri. A császárnak szép baritonhangja van, de csak akkor énekel, ha vagy a felesége, vagy az öccse, Henrik herczeg kíséri zongorán. Maga Henrik herczeg pompásan hegedül s így a zenei élvezeteket is házilag állítja elő a takarékos császári menage.

— **Az „EMKE”.** Az ideai közgyűlés óta az „EMKE” választmánya gróf Béli Ákos elnöklelté alatt ma délután tartotta első ülését a városházán. Az ülésen közel száz ügy került tárgyalás alá, melyeket nagy részben Sándor József főtitkár referált. Számos segélyt szavaztak meg ez alkalommal. A fiókvalasztmányokhoz lelkes felhívást intéznek újjászervezésük ügyében. Az ülés késő este nagy érdeklődés mellett ért véget.

— **Égi jel.** Gyönyörű égi jelenséget láttak a napokban az ungváriak. Egy jókora labdanagyságu, narancsszínű tűzgömb jelent meg az égen, úgy toronymagasságban. A tűzes gölyő lassan nyugat felé haladt, hosszú égő sávot hagyva maga után. Az ég alján aztán hirtelen fölrobbant és violaszínűre vált három gömbre oszlott, melyek apránként eltűntek.

— **Csók a Jégen.** A városligeti nagy jégpályán a minap beszakadt a jég s néhány korcsolyázó belepottyan a jeges vízbe. Egyéb baj szerencsére nem történt. A rendőrség kutatta a baleset okát s konstatah, hogy a jégszakadás a tónak azon a szakaszán történt, ahol a vajdahunyadi vár áll, amelynek tövében állítólag meleg források (!) fakadnak. A tónak ezen a részén mindig gyenge a jég s azért ott rendszeren el is van kerítve. Egy vidám irányzatu könyvmatos tudósító más okát adja a jégszakadásnak. Ő is azt konstatahja, hogy a baleset idejében ezen a vidéken meleg források fakadtak, csak hogy nem a tóban, hanem egy korcsolyázó ifju levente hó szívében, aki egy vele korcsolyázó hölgyet mindenáron meg akart csókolni. A fiatal hölgy azonban kedvezőtlenül intezte el az ifju ember előterjesztését s mikor az nem akart tágitani, oly erősen lökte el magától, hogy mind a ketten a jégre estek s a hideg pánczél, nem bírván el ennyi érzelmet, bánatában megszakadt. Talán nem volna célszerűtlen ezen az idilli helyen táblát fölláttatni, azzal a fölírassal, hogy:

— Itt, e helyen tilos a csók. Pályázók kéretnek előbb a mamával beszélni.

— **Meghalt az esküvőn.** Szomorú eset történt Kőrös-Tarcsán egy esküvőn. Petneházy Gábor a fiát és a leányát egyszerre házasította ki. A kettős esküvőn nagy násznép vett részt s mindenki gratulált a boldog örömpárnak. Alig hogy azonban kimentek a templomból, Petneházy Gábor hirtelen összeesett és meghalt.

— **Maffia.** A szicíliai titkos szövetség, a rémséges Maffia, már megint felütötte a fejét Palermóban. Eddig 46 veszélyes embert fogtak el s ezek közt van a Maffia egyik főembere is, egy palermói nagykereskedő és az olasz koronarend lovagja. A gyalázatos társaság évek óta tengersok zsarolást, emberszökötést, pénzhamisítást és gyilkosságot követett el. A társaságot egy gyermek vallomása alapján kerítették kézre, aki látta, amint egy városbeli korcsmáros a maffia tagjai elevezen elástak. Ezen a nyomon indulva, még négy más elevezen eltemetett ember holttestét is megtalálták, akiket a maffia árulás miatt ítéltek halálra. Csak nemrég történt, hogy a maffia tagjai ellopták Wittenker angol milliomos

cányát, akit aztán néhány óra múlva, mikor a kétségbeesett apa a 100,000 frank váltásdíjat kifizette, szabadon bocsátottak. A letartóztatott gonosztevők mindegyikénél nagy összeg pénz talált.

— **Önértékes csordás.** Az ifjú csordásból, a természet rendje szerint, idővel vén csordás lesz. Ezt a szigorú törvényt még novelláris uton sem lehet módosítani. Minden épeszű csordás aláveti magát ennek az igazságnak, egyedül **Bodnár Ignác**, a dormándi kanász nem tudott beleyugodni a változhatatlanba. Hatvan évig őrizte Dormánd község disznajt s kivívta az első csordás nevet. Kilenczven esztendősen lett, mire arra a tapasztalatra jutott, hogy a fiatal koczák, sőt még a korosabb emsék és ártányok is jobban győzik a koczogást, mint az ő vén lábai. Feltámadt benne a sértett önérték s beleyült a természet rendjébe: felakasztotta magát. Mire észrevették az öreg ember elkeseredett tettét, már halott volt.

— **Aki miniszter akar lenni.** Ebben a provizoriómos, obstrukciós világban ritka ember vágyik a piros bársonyszékre. **Temesváry Pál** kunágotai földbirtokost mégis ez a vágy kergette az örületbe. Derék, jókedvű uriember volt, aki élénk részt vett a környék társadalmi mozgalmában. A földbirtokoson most kitört az elmebaj. Már régebben észrevették, hogy viselkedése különös. Legutóbb egy társasággal alkuban volt, hogy birtokát eladja. Mindig csak ez a birtokeladás motoszkált benne s mindig új meg új feltételeken gondolkodott és új meg új módosításokat kötött ki. A napokban Aradon volt; összevásárolt vagy ezer forint áru ruhaneműt, kétszáz vég vészna és nagy mennyiségű dohány-különlegességet. Azután fixa ideája lett. Egyre azt hajtogatta;

— **Képviselő leszek...** Igen, föléptetem magam. Megválasztatom magam... Aztán **miniszter leszek.** Miniszter. Miért ne lehetnék képviselő, aztán miniszter...

A szerencsétlen embert felszállították a fővárosi **Schwartz-féle** gyógyintézetbe.

— **Megszökött diák.** **Freese Henrik**, berlini születésű 17 éves gimnáziumi tanuló, apja pénzes szekrényéből 900 márkát kivett s megszökött a szülői házból. Minthogy úgy gondolják, hogy Budapest felé utazott, a berlini rendőrség elküldte a körözölvelet a budapesti rendőrséghez. Ebből kitűnik, hogy a megszökött diák magas, szőke, kékszemű és csak németül beszél. Különös ismertető jele az, hogy előre hajolva jár. Megszomorodott szülei 300 márkát fizetnek annak, aki az eltévelyedett fiu nyomára vezeti a rendőrséget.

— **A hibás mult.** A mult napokban Nagy-Kanizsán letelepedett egy Szarvas József nevű cigány élettársával, Kolompár Sulugya Annával. Polgári életet akartak élni, de a csendőrség, amely előszeretettel keresgél a multak emlékeiben, csakhamar kiderítette, hogy Szarvas József multját sőtét foltok tarkítják. Rábizonnyítottak tizenegy rendbeli büncselekményt s még azt is, hogy nem Szarvas Józsefnek, hanem Sárközi Józsefnek hívják. Ennek következtében letartóztatatták s átadták őt a bíróságnak.

— **Fiatalkorú gyújtogató.** Az elmúlt napokban Szegzárdon és környékén több tüzeset volt, ami felkeltette a gyanút, hogy a tüzet gyújtogatók okozták. A csendőrség kutatni kezdett és a napokban sikerült is a faddi csendőr-örsparancsnoknak, Németh Gábornak, egy csavargó suhancot letartóztatni, aki bevallotta, hogy Báttaszéken, Szegzárdon és Duna-Szent-Györgyön a tüzeket ő gyújtotta. Az, úgy látszik, terhelt elméjű fiatal gonosztevőt a szegzárdi királyi ügyészség börtönébe csukták.

— **Rablók betörése.** **Homok** ungmegyei községben 9-ikére virradó éjjel három ember tört be **Vialkovics Samu** földbirtokos házába. A konyhában alvó cselédet elnémitették, aztán berontottak a gazda szobájába, megkötözték, betörték a száját és véresre verték. A rablók fölszedték azután minden megmozdítható tárgyat és 480 forint készpénzt, meg értékpapirokat. Az eszméletlen állapotban lévő földbirtokosra csak másnap reggel akadtak rá a szomszédok. A tetteseket még nem ismerik.

— **A pálinka.** A munkás ember szombatán kikapja a heti bérét s azt vagy haza viszi, vagy nem. Az utóbbi esetben rendszerint korcsmába és pálinkamórésbe megy a pénze. A józan munkás haza viszi a pénzt, a könnyelmű fajta pedig a regale-

bérletét gazdagítja vele. A pálinka rossz tanácsadó s verekedésre biztatja az embert. Ennek következtében szombaton éjjel van a rendőrségnek a legtöbb dolga verekedő részeg emberekkel. A mult szombaton is egész sereg ilyen eset történt a melyek közül a két leg súlyosabb **Gábori Jánossal** és **Schild Zsigmonddal** esett meg. Gábori Jánost pálinkás társai úgy összeszurkálták, hogy holtra válna kellett a kórházba vinni, **Schild Zsigmond** Gizella-utí korcsmárost meg úgy elverték részeg vendégei, hogy eszméletlenül terült el a földön. A verekedőket a rendőrség elfogta.

— **Halálos végű tornázás.** A csiksomlyói főgimnázium egyik első osztályos növendéke, **Kovács Sándor**, e hónap 7-én délelőtt az órák közé eső szünet alatt a tornaterem ment s a nyújtón különböző gyakorlatokat végzett. A szünet után az órára hívó csengettyű megszólalt s **Kovács Sándor** a nagy sietségben oly szerencsétlenül esett le a nyújtóról, hogy agyrázkódást szenvedett. Azonnal orvosi kezelés alá vették s még aznap haza szállították szülőihez Csikborzavárába. A szerencsétlenül járt tanuló két napi szenvedés után meghalt.

— **Előadás a Röntgen sugarakról.** dr. **Kiss Károly** az üvegtechnikai intézet igazgatója, tegnap érdekes előadást tartott a kémiai intézet nagy termében a Röntgen sugarakról és azoknak alkalmazásáról. Bemutatta, miképen lehet néhány másodperc alatt éles Röntgen-fotográfiákat készíteni. Száznál több érdekes fotográfia bemutatása után különféle testeket világított által Röntgen-sugárral. Így egy ezer lapos könyvön keresztül a mőgéje tartott kulcs képét tisztán kivehette a néző közönség. Dr. Kiss Károly 18-án egy második előadást is tart a Röntgen-sugaraknak az orvosi tudomány, továbbá a vámvizsgálat céljaira való felhasználásáról, valamint arról is, hogy a jövőben még mi mindenre lesz alkalma sa bűvös X-sugár.

Napi rend.

Naptár: Hétfő, december 13. — Róm. kath. **Lucia.** — Prot. **Lucia.** — Görög-orosz (decz. 1.) **Nahum.** — Zsidó: **Kislev 18.** — Nap kel: 7 óra 25 perc. — Nyugszik: 3 óra 52 perc. — Hold kel: 8 óra 1 perc este. — Nyugszik: 10 óra 11 perc délelőtt.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órától. A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10 óráig.

A főváros közigazgatási bizottságának ülése 10 órakor a régi városházán.

A fővárosi magánépítési bizottságának ülése az új városházán 5 órakor.

A Magyar Tudományos Akadémia III. osztályának ülése d. u. 5 órakor.

A cseh vonósnégyes-társulat hangversenye a Royal-szállóban esti fél 8 órakor.

Híjott állatvásár III. nap.

szabad lizeum. **Fekete József** előadása, a VII. kerületi főgimnáziumban 6 órától 7-ig képzőművészeti kérdésekről.

A béli kiállítás a műcsarnokban, nyitva 9 órától 4-ig. Belépő-díj 50 kr.

Népgyűlések napja.

Hét helyen volt ma délután a fővárosban munkásgyűlés, mindenütt a mezőgazdasági munkásokról szóló törvényjavaslat életbehozása ellen tiltakoztak. Az egyiken két függetlenségi képviselő is szónokolt.

A gyűlésezők a tanácskozás után kivonultak az Erzsébet-, a Teréz-körutra, az Andrássy-utra, tüntetni akartak a földmívelési és a belügyminiszter ellen és közülök a rendőrök belesérték hatvan-nyolcz tüntetőt a főkapitánysági palotába igazolás végett. A részletek ezek:

A korcsmákban.

A legnépesebb gyűlés a **Józsefvárosban** a vig-utcai Molnár-féle vendéglőben volt délután 3 órakor. Lehetek valami hét-nyolczszázan. **Grossmann Hugó**, **Bokányi Dezső**, **Czinder Károly** szónokoltak előbb, majd **Sima Ferenc** és **Visontai Soma** országgyűlési képviselők, akik **Pfeiffer Sándor** szociáldemokrata-vezető és **Szekély Béla** szerkesztő kíséretében jöttek a gyűlésre.

Sima Ferenc azért jött, hogy meghallgassa, mit szólnak a gyári munkások a mezőgazdasági munkásképről szóló törvényjavaslathoz. Magyarországot addig nem tarthatja függetlennek, míg az általános szavazati jogot törvénybe nem iktatják.

Visontai Soma csak megnyugtatta a munkásokat afelől, hogy vannak törvényhozók, akik a szobán forgó statáris törvényjavaslatot nem egyeztetik össze a szabadság és egyenlőség követelményeivel.

Végül megabczugolták **Darányit**. A Terézvárosban a felsőerdősi 25. szám alatt volt a másik nagyobb szabású gyűlés. Itt **Pollák Béla** és **Stein Ferenc** beszéltek. Urs rendőrtanácsosnak többször közbe kellett ugyan

szólnia, de a tanácskozás hatósági felosztás nélkül oszlott fel.

Az Erzsébetvárosban is volt népgyűlés. **Rádi Sándor** és **Wottiz Jakab** szónokoltak, hogy a földmívelési miniszter lesz felelős azért a sok embervért, amelyet e törvényjavaslat miatt oltanak.

A Ferencvárosban és a Lipótvárosban alig jöttek össze néhányan s félőrai borozás után szétesztek. Budán a harmadik kerületi föld-utczában tárgyaltak a reformot, a második kerületi munkások pedig a fő-utcai 88. szám alatt gyülekeztek. Itt annyira heves és izgatott volt a hangulat, hogy a rendőrség az érkezőket felosztotta.

Az utcán.

Az volt a terv, hogy a budaiak is, a pestiek is az Andrássy-uton találkoznak a gyűlések után és csöndes sétával tüntetnek, azután pedig elmennek **Darányi** és **Perczel** miniszterek lakása elé.

Találkozás azonban nem volt, mert csak a vig-utcaiak vonultak ki, a többi pedig széteszlett. De ez az egy tömeg is okozott elég gondot a rendőrségnek. Többször megállították, abczugoltak s megakasztották a közlekedést.

Előbb a népszínháznál, azután pedig a Teréz-köruton verődtek össze nagyobb tömegbe. Itt azonban nagyobb erőfeszítés nélkül feloszlathatták őket.

Az Andrássy-ut és a Teréz-körut sarkán volt csak aggasztóbbnak látszó csoportosodás, itt már egész szakasz lovasrendőrré volt szükség, hogy a lármázó tömeget szétkeressék.

Sebesülés azonban nem történt sehol. Ötven embert bekísértek az Andrássy-utról, tízenyolczat pedig az Erzsébet- és Teréz-körutról: igazolják kiletőket. Közöttük voltak **Grossmann** és **Pfeiffer** munkásvezérek is.

A kihallgatás egész éjjel tartott.

Visontai és Sima közbe is vetették magokat, bocsássák az előállított tüntetőket szabadon, ez azonban csak reggel következett be. Ekkor is fogva tartottak még néhányat.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Operaház.** **Csurgay Adél** ma a „Mignon”-ban énekelt mint vendég. **Philine** koloratur-szerepére vállalkozott és jelentékeny sikert ért el. A fiatal magyar énekesnőről van egy szterotip bírálat: az tudniillik, hogy csinos a hangjuk, csak kár, hogy nem tanultak megénekelni. Nos, **Csurgay Adél** tanult és tud is énekelni. Amellett külső megjelenése is szép és finom. Előkelő színvonalon álló alakítását ma is a közönség elismerése jutalmazta.

* **Uj „Rémkirály.”** Goethe híres „Erlkönig”-je első sorban Schubert, aztán Löwe zenéjével ismeretes világszerte. Most **Lipcsében** egy új „Rémkirály” jelent meg, amelynek zenéjét nem kisebb ember írta, mint — **Beethoven**. **Becher Reinhold** opera-és dalszerző akadt rá a kéziratra, amely különben a bécsi zenekedvelők egyletének a birtokában van. A kompozíció 1810-ben készült és nagy hatása. A lédobogás illusztrációja zseniális és a leányok éneke végtelenül dallamos. **Beethoven** nyilván akkor tette félre a dalt, mikor értesült róla, hogy Schubert ugyanennek a versnek a megzenésítésével mily nagy diadalt aratott.

* **Zacconi a vidéken.** **Zacconi** kedden **Pozsonyban** játszik **Ibsen „Kisrétetel”**-ben.

* **Két kép Feszty Árpádtól.** **Feszty Árpád** műtermében most két nagy történelmi festmény készül. Az egyiket Komárommegye rendelte meg nála és tárgya: **Árpád győzelme Bánhidán**: a másik **Bihar-megye óhajára készült és tárgya Zoltán eljegyzése**. **Feszty** mindkét festményét januárban külön kiállításban mutatja be a fővárosi közönségnek.

* **Opera Temesvárott.** **Temesvár** városa tanácsa emlékiratban fordul a belügyminiszterhez, hogy az ottani **Ferencz József-színházban** a magyar nyelvű operai előadásokat állandósítsa és segélyben részesítse. Ezzel a temesvári színpadot végleg meg lehetne magyarosítani, úgy, hogy a német szí ott nem hangzanék többé. Ma az a helyzet, hogy a német színtársulat ott művészi színvonalu előadásokat tart a közönség teljes melegegésére. Már most ezt az idegen színezetet csak úgy lehetne kiküszöbölni, ha helyette hasonló nívón álló magyar operai előadásokat nyújtának a közönségnek. Ezért kér a város szubvencziót, és kérelme mindenesetre komoly figyelmet érdemel. A jövőre az volna a terv, hogy az operával bővített magyar társulat októbertől február végéig **Temesvárott**, márciusban és áprilisban a budai várszínházban (amelyet át lehetne néki engedni) és májustól szeptember végéig a budai színpadon játszanék.

* **Suppé második hátrahagyott operettje.** Idáig a „Boccaccio” szerzőjének csak egy hátrahagyott művéről tudtak, a „Modell”-ről, amely előadatva nagy sikert aratott és mely e szezonban Budapesten is színre fog kerülni a népszínházban. Most Suppének egy második posthumus operettjéről érkezik hír. A mester ugyanis *A titkos kép* címen egy teljesen bevégzett operettet hagyott hátra, melynek szövegét Léon és Hell írták. Januárban mutatják be a Carl-színházban.

* **Kamarazene.** A Grünfeld-Bürger vonónégyes társulat mai hangversenyén kizárólag Beethoven művei szerepeltek. A hárfanégyest és a szeptettet játszották mérsékelt műgonddal. *Takáts* Mihály gyönyörűen énekelte az „An die ferne Geliebte” című dalsorozatot és a zajos tapsokra ráadásul a „Busslied”-et.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* **A Petőfi-társaság és márczius 15.** A Petőfi-társaság mai ülésén *Bartók* Lajos alelnök utalt arra, hogy a jövő évi márczius idusán lesz félszázados évfordulója a szabadsajtó kivívásának. Ez ünnepben való lelkes részvétel első sorban a Petőfi-társaság kötelessége, amelynek zászlójára a szabadsajtó első bajnokának, Petőfi Sándornak neve van írva és amelynek jelenlegi elnöke, *Jókai* Mór ötven esztendővel ezelőtti szintén a sajtószabadságért lelkesülő ifjúság élén küzdött. Ennek a nagy nemzeti ünnepnek a társaság már a január 6-ikán tartandó *nagygyűlésen* is kifejezést óhajt adni azzal, hogy az ülés megnyitóját *Jókai* Mór fogja tartani. *A márczius tizenötödiki ifjakról:* A diszgyűlésen czenkivül még felolvassnak ifj. *Ábrányi* Kornél, *Grósz* Kálmán, *Rákosi* Viktor, *Szász* Jenő és *miók Teleki* Géza. — A mai felolvasó ülésen különben, amelyen *Jókai* Mór elnökölt, dr. *Hatala* Péter, *Margittay* Dezső és *Pósa* Lajos szerepeltek, az első egy „Kápolnától Isaszeghig” című visszaemlékezéssel, *Margittay* novellával, *Pósa* versekkel és egy prózában írt költeménnyel, amely utóbbi arról szól, hogy miként lett ő gyermekköltővé. E hónap 23-án a társaság betölt két tagsági helyet; az egyik idősb *Ábrányi* Kornélnek tiszteletbeli taggá való megválasztásával, a másik *Helgy* Ignác halálával üresedett meg. Jelöltekül emlegetik *Kenedi* Gézát, *Ferenczy* Zoltánt és másokat.

FŐVÁROS.

(Az első főlebbzés.) A községi választások ellen való főlebbzés sorát az erzsébetvárosi Reform-párt nyitotta meg. Mindenekelőtt azt kifogásolja a főlebbzés, hogy a kerületben ugyanazok vezették a választást, ugyanazok szedték be a szavazatokat, akik a *hivatalos*-nak nevezett szavazólapon mint *jelöltek* szerepeltek. Így azután nem volt valami nehéz dolog az ellenfélnek, a régi polgári pártnak győzelemre jutnia, mikor a jelöltek önmönmagokra gyűjtötték a szavazatokat. Föl vannak ezután névszerint sorolva azok az esetek, amelyekben *nem-választókat* szavaztattak le választók helyett. Megtörtént, hogy az is jelentkezett a szavazásra, akinek a nevében már leszavazott valaki. Ezt a bizottság elutasította — mert a Reform-párt embere volt. A legsúlyosabb kifogás azonban az, hogy a kerület tizenkét választott képviselője közül háromnál *inkompatibilitás* forog fenn. Az első kettő *Senyey* Ferenc és *Lád* Károly községi iskolaigazgatók. A főváros nevében megrendeléseket tesznek, tandíjakat, beíratási és más pénzeket kezelnek, szóval, a fővárossal *számadási* viszonyban vannak. A harmadik *Ehrlich* G. Gusztáv kályhás, a főváros *kályhaszállítója*, akinek szerződése van a fővárossal bizonyos mennyiségű kályhák szállítására.

(A főváros közgyűlése.) Budapest székes főváros december hó 15-én közgyűlést tart. A gyűlés főbb tárgyai a következők:

A dunai partok bérének az 1898. évre leendő megállapítása.

Előterjesztés a *Gellérthegy* erőd átvétele ügyében.

A főváros tulajdonában levő épületek kezelése.

A fővármánál állandó alkalmazásban levő munkásoknak baloset ellen való biztosítása iránt beérkezett ajánlatok.

A Hungária-körút folytatódólag megnyitása. Előterjesztés a *Ferencz József* koronázási jubileum-díj alapítványból a zenészeti szakkból való ösztöndíj adományozása iránt.

A Magyar Iskola-Egyesület „*Gerlőczy* Károly” alapítványa.

Előmunkálati engedély iránt való kérelme egy magánvállalkozónak a kábelvasútra vonatkozólag.

Telekberleti ügyek.
Költségfedezeti kimutatások.
Főlebbzések.
Nyugdíjazások.

(A tisztújítás.) A főváros tisztikarának mandátuma ez év végével lejár; a megüresedő állásokra való pályázás záros határideje ma déli 12 órakor lejár. Erre az időre a következő pályázatok érkeztek be.

Jelentkezés útján: a polgármesteri állásra: Halmos János ez időszertinti polgármester.

A két alpolgármesteri állásra a főpolgármesternél sznmélyesen jelentkeztek a pályázók, de ezek neveit nyilvánosságra nem hozták.

A **tanácsosi állásra** a következők pályáznak: Horváth János tanácsos, Szabó Károly kerületi előjáró, Rózsavölgyi Antal, Józsa Mihály, Nemédy Jenő, Herein Károly, Eszlári Sándor, Szily József, Marich Géza tanácsjegyzők; Rózsavölgyi Gyula tanácsos, Matuska Alajos tanácsos, Kullmann Lajos tanácsos, Piperkovits Bátor tanácsjegyző, Vosits Károly tanácsos, Kun Gyula, Lung György tanácsosok, Földváry Antal, Kálai Jenő, dr. Melly Béla tanácsjegyzők, dr. Vaszilievits János tanácsos, dr. Baintner Ferenc tanácsjegyző, Viola Imre tanácsos, Hermann Béla kerületi előjáró, Pohl Ferenc kerületi előjáró, Mátray József kerületi előjáró, Faller Ferenc főjegyző, Sacher István, Amtmann Géza tanácsjegyzők.

A **tiszti főorvosi állásra:** dr. Schermann Adolf h. tiszti főorvos.

A **kerületi orvosi állásra** beadott 57 pályázati kérvény.

A **főügyeszi állásra:** Toldy József tiszti ügyész, Alkér Emil, Melha Kálmán, Csete Kálmán és Fülepp Kálmán.

A **tiszti ügyeszi állásra** beadott 11 pályázati kérvény.

A **középitési igazgatói állásra:** Heuffel Adolf középitési igazgató, Devecie Del Vecchio Ferenc műszaki tanácsos.

A **főszámvevői állásra:** Lampl Hugó főszámvevő.

A **főjegyzői állásra:** Rózsavölgyi Antal tanácsjegyző, Nemédy Jenő, Eszlári Sándor, Marich Géza, Rényi Dezső, Melly Béla, Baintner Ferenc, Amtmann Géza tanácsjegyzők és Faller Ferenc főjegyző pályáztak.

A **tanácsjegyzői állásra** 70 pályázati kérvény érkezett be.

Az **árvaszéki elnöki állásra:** dr. Sipőcz László árvaszéki elnök és dr. Pözel István árvaszéki elnökhelyettes.

Az **árvaszéki elnök-helyettesi állásra** pályáztak négyen.

Az **árvaszéki ülnöki állásra** pedig hét pályázat érkezett be.

Iparhatósági megbizottak.

A főváros mind a tíz kerületében, szokatlanul élénk érdeklődés mellett, ma választották meg az iparhatósági megbizottakat. Ez a „szokatlanul” szó itt természetesen nem jelent valami nagyot, csak legfőlebb 100—200 voksolt kerületenkint.

A választások eredményét eddig hét kerületben hirdették ki. Ezek:

II-ik kerületben.

Rendes tagok: Bauer József, Biserak József, Nagy István, Lindenbach István, Danczer Ferenc, Tabermann Gusztáv, Okányi Imre, Stowasser János, Kubanek Venczel, Baumann Ferenc, Feis Alajos, Behringer István, Schnellein Antal, Szabó János, Ascher Antal, Csonka Ignác, Keresztény István, Richtarszky Ernő, Lencz Ferenc, Németh Károly Géza. **Póttagok:** Birkenhauer József, Klug János, Bilan Antal, Miskey Ferenc és Tóth Gyula.

IV. kerületben:

Rendes tagok: Balogh Károly, Blazek Adolf, Braun Vilmos, Drechsler Ferenc, Duschkau Adolf, Farkas István, Fehér János, Friedrich Gyula, Grünfeld Ármín, Heyek Ede, Híkádi Lajos, Kondor Bernát, Konta I. Ferenc, Körömi János, Rein János, Ruzsnák Sándor, Sággy György, Speray János, Vértessy Gusztáv és Wehrmann Frigyes. **Póttagok:** Bokor J. János, Hintercker Lipót, Krisztián Adolf, Maratsek István és Nigrinyi Béla.

V. kerületben:

Rendes tagok: Fodor Béla, Falk Zsigmond, Fürst Bertalan, Heller Ármín, Káldor Simon, Kann

Lajos, Kleinberger Ármín, Kogler János, Kramei Miksa, Krisztháber Leó, Lang Ignác, Márkus Samu, Mitzy B. Miksa, Pollák M. Miksa, Reich Mór, Silberberg József, Slezák Nándor, Stahler Hermann, Schwarcz Illés, Zerkovitz Emil. **Póttagok:** Bohner Ödön, Kintzly Gyula, Pick Ede, Pserhofer Samu és Sárkány Arnold.

VI. kerület.

Rendes tagok: Biermann Gyula, Czettel Dániel, Deutsch F. Károly, Ernyei Lajos, Friedmann Ignác, Glaser Fütöp, Gruber Mór, Heffer Gyula, Heisler Ármín, Kunossy Frigyes, Kádár Lajos, Mandics Sándor, Országh Sándor, Riegler József Ede, Révai Oszkár, Sommer Albert, Steiner Ferenc, Tausek Ferenc, Weingruber Ignác, Wenczel József. **Póttagok:** Balogh Árpád, Baron Illés, ifj. Hős Ferenc, Kerecz Ferenc és Riha János.

VII. kerületben.

Rendes tagok: Herényi János, Sztankovits Sándor, Nagy Imre, Sternberg Dezső, Müller Zsigmond, Nemes György, Karos Rezső, Róna Imre, Agulár Ede, Weisz Lázár, Hönig Antal, Eisler Dániel, Frisch Ignác, Bergl József, Rottmann Jakab, Lichtenstein Sándor, Prisztács Gyula, Jelinek Nándor, Szabó György, Vaskó József. **Póttagok:** Polacsek Jakab, Steiner Jakab, Vind Ignác, Hollosy Albert és Knöpfler Jakab.

VIII. kerületben:

Rendes tagok: Almásy Jakab, Brawmann Mór, Brém Ferenc, Goldner Izrael, dr. Grauer Vilmos, Gyarmathy Miklós, Homonnay István, Haszler József, Holzmann Henrik, Innhof Mór, Katona Lajos, Konner József, Major Péter, Mehringer Rezső, Minura Mihály, Tomcsányi Gyula, Tóth Sándor, Valvisek Béla, Vitéz Róbert és Holndonner Ignác. **Póttagok:** Lissauer Henrik, Fritz János, Gajdosek Béla, Schwarcz Jakab és Horváth Béla.

IX. kerületben.

Rendes tagok: Breselmayer Gyula, Breitner Ferenc, Ebersperger Lajos, Graf József, Juhász Lajos, Kneitner József, Kója Lajos, Krassóff János, Ravetzky János, Sperl Flóris, Tóth Dezső, Urban-csik Pál, Hirsch István, Humayer József, Kenessey Ernő, Strausz Mór, dr. Heidelberg Tivadar, Sárváry János, Meljchar K. János és Fried Fülöp. **Póttagok:** Makláry Gyula, Soretz Endre, Hüttner Jenő, Vaday Gáspár és Faith Mihály.

VIDÉK.

* (Ahol a tanítókat nem fizetik.) **Szegzárd**-ról írja tudósítónk: A községi iparostanonez-iskolának alkalmazott tanítók már *tizenegy hónap óta* nem kaptak fizetést, dacára, hogy a közigazgatási bizottság elrendelte illetményeik folyósítását. Tehát a *szegzárdi* tanítók esete oda módosítja a közmondást, hogy: kevés de — bizonytalan.

* (Szentesi állapotok.) Évtized óta van háborúság Szentesen az ellenzék és a kormánypart között. Hetekkel ezelőtt is ebből keletkezett az a kínos incidens, mikor *Sima* Ferenc és *Biró* Elek főmérnök egymást a közgyűlésen durván sértegették.

Lakos polgármester akkor a vitatott ügyben nem engedte a határozat meghozatalát, hanem a közgyűlést feloszlatta. Emiatt az ellenzék megtorlásokra készült, amit azonban egyesek elodáztak. Elfojtani azonban nem lehetett, mert dr. *Lakos* a tegnapi összehívott városi közgyűlésen, a multkor is vitatott ügyben az ellenzék most megtett indítványát megint nem bocsátotta szavazás alá, azt mondván, hogy az önálló indítvány, afölött csak a jövő közgyűlésen történhetik szavazás. Az ellenzék e miatt kivonult a közgyűlési tereméből. Az ellenzék rendkívüli közgyűlés összehívását fogja kérni, ahol a polgármester felfüggesztését fogják indítványozni.

* (Szociális bajok orvoslása.) Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága saját kebeléből bizottságot küldött ki, hogy adatokat szerezzen az agrár-szociális bajok eredetéről és keresse az orvoslás módját. *Vadnay* Andor főispán behatóan foglalkozik ezzel a fontos kérdéssel, az ő kezdeményezése az, hogy a bizottság ne csak a munkaadó gazdákat, hanem a munkásokat is hallgassa meg. Az ő vezetése alatt folyik az értekezlet és eddig is már igen becses anyag került össze. Megállapítható, hogy a szegődött munkások évi átlagos keresete, élelemmel együtt 260—280 forint; a kézi napszámból élő munkások pedig 200—215 forintot kereshetnek. De még ehhez sem juthat mindenki, mert majdnem fele a munkásoknak télen semmit sem kereshet, négy hónapon át így a készlet eszi, egy harmadrésze pedig a

tavaszi és őszi munkálatok ideje alatt szintén nem jut keresethez. Ez a legfőbb forrása az agrár-szocializmusnak, a többi kívánságok mind ebből nőnek ki. A bizottság azonban arról is meggyőződést szerez, hogy a gazdaosztály és a birtokosság nagyobb munkabéreket nem adhat. A kormánynak kell tehát utat és módot keresni, hogy a munkások keresethez jussanak.

* (Uj egyházmegyei felügyelők.) A tiszavidéki ágostai evangélikus egyházmegye felügyelőjévé Mesko László országgyűlési képviselőt és főesperessé Martoni Lajost választotta meg.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Az államfogház „mártírja”. Lucacia és társai martiromsága óta nem került össze annyi „mártír” a szegedi államfogházban, mint most. Négyen vannak a szenvedők, mindegyike a magyar állam ellen való izgatásért tüzte föl azt a töviskoszorút, melyet oly könnyű elviselni. A legújabb mártírok a következők: Fogarasan János Túr község dászkálja. Mikor bejött a fogházba, egy szót sem tudott magyarul, ma már — úgy, a hogy — törli a magyar szót. A másik mártír Krecsan János tanító. Nyolcz hónapra van elítélve. Simin János még csak fiatalka teológus, de már nagy mártír. Négy hónapot kapott. Tegnap vitték be a fogházba a negyedik izgatót, Robinovics György pópát Szüremegyhéből. Ez meg hat hónapig lesz a szegedi börtön lakója. Volna még egy mártír a fogságban, de ez már nem az oláhokhoz tartozik. Grossmann Dávidnak hívják és szocialista izgató. A társaság jó békességben és eleven kedvvel morzsolgatja le a „mártiromság” napjait, amelyek meghozzák nekik a glóriát — odaát Bukarestben.

— Mire gondol egy halálra ítelt? Megirtuk, hogy amikor Hradil Alfonz a halálos ítélet kihirdetése után visszament a fogházba, utjában egy eldobott szivarvéget vett észre. Lehajolt érte, gondosan leverte a hamuját és bekapta. Az egyik fogháziőr ráírván:

— Köpöd ki mindjárt azt a bagót?

A rablógylkos végignézett a fogháziőrről, nagyot nyelt, mintha az egész szivarvéget elnyelte volna és úgy adta meg a választ az ő től dialektusával.

— Tessék hagyni! Ugyis felakasztják!

Ez az érv hatott. A fogház szabályzata különben sem tiltja a fogházon kívül a bagozást.

Mikor aztán bevezették a felügyelőséghez, előbb az őrség szobájában kellett várakoznia.

— No Hradil — szólítja meg a másik őr — magának ugyan vége lesz! Felakasztják!

Hradil ez a kedélyes ügyelmezetés sem hozta ki czinizmusból. — Sok víz lemegyen addig a Dunába!

Ezzel pedig valószínűleg nem az igazságszolgáltatás lassúságára célzott, hanem arra gondolt, hogy vannak még felsőbb fórumok is. Nem bizonyos, hogy felakasztják.

Aztán szótlanul állt egyideig. Nekiámaszkodott a falnak, és irigykedve nézett arra a fogháziőrré, aki éppen azzal foglalkozott, hogy teletömte a pipáját jóféle kápadóhánnyal.

Hej haj! hová tűntek azok a szép idők, amikor még ő is pipázhatott!

A fogháziőr megértette. Rágyujtott és oda fujta a füstöt Hradil orra alá. Hadd élvezzen a nyomorult!

A néma csöndet egyszerre Hradil törte meg. Oda szolt a pöfékelő fogháziőrhöz:

— Instálók szépen: hozták az ujságok az én képemet?

Erre a kérdésre már nem kapott feleletet. Megszólt a villamos csengő, és Hradil bevezették a fogházfelügyelő elé.

— A „Fortuna” részvénytársaság bünperében megakadt és heteken át szünetelt a vizsgálat, aminek az volt az oka, hogy Balonyi Imre bírót, aki a vizsgálatot vezette, kinevezték a királyi táblához. A törvényszék elnöke most Oláh Andrást, a nemrég kinevezett új vizsgálóbíró bizta meg a vizsgálat folytatásával.

SPORT.

+ Udvari vadászat. Frigyes főherczeg rajkai vadászterületén tegnap nagyszámu vendég résztvétele mellett kiválóan sikerült hajtóvadászat volt. A vadászon nagyrészt pozsonyi meghívottak vettek részt, köztük a Csáky grófok, Steiniger vezérőrnagy, báró Schöll szárnysegéd és lovag Wittmann. A dus zsákmányból Frigyes főherczeg egymaga majdnem 200 nyulat és egy tucsat foglyot lőtt, ami tekintve, hogy a vadászat csak egy napig tartott, bizonyára fényes eredmény.

+ A „Nemzeti Tornaegylet” disztornázása. Rendkívül nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében tartotta tegnap a Nemzeti Tornaegylet rendes évi disztornázását. Ott voltak többek között: dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, dr. Berzeviczy Albert, az egyet elnöke, Zsilinszky Mihály államtitkár, Gerenday György, a M. A. C. alelnöke, Kun Gyula tanácsos, Szabó István képviselő. Hetven tornász vett részt az ünnepélyen. A buzogányokkal végzett szabad gyakorlat után, melyet Maurer János művezető vezényelt, csapattornázás következett. Ezután verseny volt a korláton magas és távol ugrással. Első győztes Weisz Ede, második Totis Lajos. Ezt követték a mintacsapatok mutatványai és különféle gyakorlatok. Befejezésül dr. Berzeviczy Albert buzdító beszédet intézve, babérkoszorút adott át a győzteseknek.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Schnell János pécsi királyi adóújszót a muraszombati adóhivatalhoz adóellenőrre, Kapi Jenő díjtalan számgyakornok-jelöltet a pénzügyminiszteriumhoz díjtalan számgyakornokká, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Várdy Elekka hódmező-vásárhelyi állami polgári leány-Srdóh Péter zay-ugróci állami felső nép-, Gergics Erzsébet munkácsi állami polgári leány-, Gáuz Gábor paksi állami polgári fiu-, Kassellik Enília nagy-onyedi állami polgári leány-, Jókai Endre moóri állami polgári fiu-, Schwarz Mór homonnai államilag segélyezett községi polgári fiu-, Haug Gyula késmárki, Ján Mátyás hatvani, Brandl Róbert szentierzi, Alrahám Gyula titeli és Cseh Gusztáv miskolci állami polgári fiu-iskolai segéditanítókat, illetve segéditanítókat ugyanazon iskolákhoz a X. fizetési osztály harmadik fokozatába rendes tanítókká, illetve tanítónökké nevezte ki.

Pályázatok. A varasdi pénzügyigazgatóságnál két pénzügyi fogalmazói és egy pénzügyi fogalmazói, a veszprémi adóhivatalnál adóhivatali tiszt, a nagykikindai törvényszéknél magyar-szerb, magyar-borvát, a nagyszentmiklósi járásbírósnál magyar-német, magyar-bolgár, magyar-román, a zsonbolyai járásbírósnál magyar-román, magyar-szerb, a kisuj-szállási járásbírósnál írónki, a debreczeni iteli táblánál III. osztályu hivatalszolgái, a pécsi pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki, a pécsi adóhivatalnál adó-tiszt, a karczagi járásbírósnál aljegyzői állás van üresedésben.

KÖZGAZDASÁG.

A budapesti értéktőzsde, december 12. A mai vasárnapi magánforgalomban csekély üzlet mellett az irányzat nyugodt volt. Kötöttett: Osztrák hitelrészvény 351.90—352.10, Osztrák-magyar államvasutak 334.25. Zárlatkor maradt osztrák hitelrészvény 352.— forinton.

Felolvasások a párisi világiállításról. Az 1900-ik évi párisi nemzetközi kiállításról egyszerre két helyen is tartottak felolvasást; egyiket Lukács Béla kormánybiztos tartotta Szegeden a kereskedelmi és iparkamarában. Kiséretében volt Lantier Jenő, a „Temps” szerkesztője is. Lukács Béla egy óra hosszáig tartó tanulságos beszédében buzdította a szegedieket, hogy a kiállításban részt vegyenek.

Kállay főispán ezután bemutatta a kormánybiztosnak a hölgyeket és a notabilitásokat. Lukács Béla később megtekintette a háziipar-csarnokot és megmagyarázta Lantier-nak a magyar háziipar fontosságát. A társaság azután megtekintette a kulturpalotát, ahol Reisner János igazgató kalauzolta a vendégeket, majd az államvasutak tápintézetét, éjjel pedig kíséretével együtt visszautazott Budapestre.

Mig Lukács Béla Szegeden olvasott fel, addig dr. Földessy a kormánybiztosseg titkára Kassán népszerűsítette a kiállítást. A rendkívül tanulságos felolvasást nagy és előkelő közönség hallgatta végig, melynek soráiban ott voltak Bubics Zsigmond püspök, Péchy főispán, Fábán alispán stb. Földessy előadása lelkes visszhangra talált és végezetül meleg ovációban részesítették őt, mig Fábán alispán szép beszédben köszönte meg a tanulságos előadást.

A magyar közgazdasági társaság igazgató-választmánya tegnap este Láng Lajos v. b. t. t. elnöklése alatt ülést tartott. Dr. Halász Sándor társulati igazgató bejelenti az új tagokat s a könyvtár részére beérkezett adományokat; jelenti továbbá, hogy e hónap 15-én a társaság helyiségében dr. Farkas Jenő országos közegészségügyi főfelügyelő előadást fog tartani a familister-intézményről. Szmolényi Nándor pedig a jövő hó folyamán „Magyarország közjótékonyaságáról.”

Ipar és kereskedelem.

Az omnibusztársaság felszámolása. A felszámolók közlése szerint, hogy a még függőben volt ügyek befejeztettek, miért is a 15 forint részvényenkinti törlesztési összeg helyett 15 forint 28 krajczár fog a részvények teljes kifizetésére fordíthatni. A részvények tehát nem fognak lebélyegeztetni, hanem a kifizetés alkalmával végleg bevonatni.

Országos iparegyesület. Az orsz. iparegyesület összes szakosztályai december 14-én és 16-án együttes ülést tartanak az egyesület helyiségében. Kedden, december hó 14-én dr. Kovács Gyula, a kereskedelmi muzeum aligazgatója tart előadást A magyar háziipar törzskönyvéről; Csütörtökön december 16-án pedig dr. Andor Endre miniszteri fogalmazó a városi munkaközvetítési intézetekről.

Csödmegszüntetések. Az ifju Schwartz A. budapesti cég elleni csöd vagyonhiány miatt megszűnt. — A Weiszfeiler testvérek budapesti cég elleni csöd megszűnt.

Csödnnyitás. Fränkl Bertalan budapesti bejegyzett cég szállodatulajdonos ellen a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék részéről. Csödbiztos dr. Szaffka Dénes. Tömeggondnok dr. Györi István. Bejelentési határidő 1898. január 11. Felszámolási tárgyalás 1898. február 10.

Közlekedés.

Az államvasutak bevételei. A magyar királyi államvasutak igazgatósága december 4-én ujabbban 800.000 frtot szállított be az állampénztárba, mint pénztári felesleget. Az évi egész beszállítás összege eddigi 17,800.00 frtot tesz ki.

Hajójáratok megszüntetése. A magyar folyam- és tengerhajózási társaság igazgatósága közhírre teszi, hogy az Al-Dunán Turn-Severin és Galatz között fentartott rendes hajójáratokat az előrehaladott évadra való tekintettel e hónap 15-én megszünteti, úgy, hogy az utolsó lefelémenet Turnáról, valamint az utolsó felfelémenet Galatzról e hónap 15-én lesz.

Kereskedelmi cégjegyzések.

Uj cégek.

Budapesti törvényszék.	The Continental Bodega Company, bizomány raktár, borkereskedő Budapest.
„	Schwarz J. Gyula, rőfös- és divatáru kereskedő Budapest.
„	Bock Mór, fakeskedő Rákospalota.
Csikszeredei	Ij. Sírul Pászkel, vegyes-kereskedő Gyergyó-Tölgyes.
Kolozsvári törvényszék	Hirschfeld Mór, lisztkereskedő Kolozsvár.
Szolnoki	Moller Géza, sütőipar Szolnok.
Budapesti	Farkas és Faragó, lakatos üzlet Budapest.
„	Frankl A. és Társa butor-kereskedők Budapest.
„	Frankl és Werner, könyvkötő ipar Budapest.
„	Krausz Lipót és Társa, férfruhakereskedők Budapest.
Csikszeredei	Polóczky István és Társa, kereskedők Csikszeredei.

Czégtörölések.

Budapesti	Kálmán Sándor, Budapest.
„	Schwarz Testvérek, Budapest.
„	Frühau Lipót, Budapest.
„	Breitner Henrik, Budapest.
Nyitrai	Schüchtancz József, Privigy.
Szegvárdi	Engel Nándor, Duna-Földvár.
Rózsahegy	Saly Spiegel. Trsztena.
Kolozsvári	Weisz Ignác, Kolozsvár.
Budapesti	Beregi Zsigmond czéggvezető jogosultsága megszűnik. Budapest-Lajosmizse helyi érdekű vasut r. t. Freund Vilmos és Eigel Nándor czéggjegyzése megszűnt.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(24)

A végrendelet megtalálása előtt nehéz gondok közt azt tervezte, hogy az erdőségeket, apai büszkeségét, eladásra kínálja s elköttyvetélt, ha másképp nem lehet. Most hamar letett erről a gondolatáról. Mert a legjobb esetben is, ha az eladás olyan simán menne, ahogy ő ohajtja, akkor is hónapok telnek bele, míg az első készpénzt a kezébe kapja. Azonfelül küszöbön van a tél, a kemény, keleti porosz tél, amely a szabadban való munkás életet áprilisig teljesen lehetetlenné teszi. — Ebben az esztendőben tehát már gondolni se lehet szántásra, vetésre. — Minek tehát az áldozat, mikor rövid ideig való türelemmel — csak hetekről lehetett szó — minden elkerülhető lesz?

Ha április elsején fölveszi az örökét, s aztán tele zsebbel nekiindul béréseket szegődteni, akkor május derekán már javában folyik a mezei munka, s talán még valami termésre is lehet kilátása.

De addig — de addig!

Hogy tudja majd a szürke téli napok pusztla egyformaságát tompa semmittevéssel eltölteni, míg a munka ég a körme alatt?

Hogy tudja majd elviselni, hogy a kedves közelében legyen éjjel-nappal — s nincs reménye, hogy hozzá fordulhasson azzal a kérdéssel, azzal a nagy, életbevágó kérdéssel, amelytől boldogsága és élete függött? — Ki fog-e tartani? Meg fog-e bocsátani? El fogja-e zárni a szívét, hogy a gyűlölségnek a környezetéből kiáradó pestises lehelete el ne mérgezze?

A székesegyházbeli madonnakép jutott az eszébe. Vajjon hasonlít-e még hozzá? Ha csak egy pillanatra is láthatta volna az arcát! A szeme előtt fehér és vörös fény cikázott, lilomok és bazsarózsák, s látott egy fényes madonna-alakot lehajolni, de hogy a kedvese arca milyen, arra sehogy se tudott emlékezni.

De mindegy — felhőkbe burkolt, láthatatlan védőangyal gyanánt örködjön léptei fölött, hogy majdan szerelmével koronázza meg befejezett művét. — Ez a gondolat lassacskán elaltatta a vágyat, hogy viszontláthassa őt. Ha csak egyetlen szót kaphatott volna tőle, amely hűségét biztosítja, minden kívánsága teljesedésbe ment volna.

Mindig mélyebbre ásta magát az írások tömkelegébe, amely annál hatalmasabban nőtt, minél inkább vágyott a végére érni. Már a szoba fala mentén a szép nagynya fejéig értek a garmadába rakott fakó írások s még mindig láda- és szekrényszámra állott a maradék a pinczebolt alatt. Az egész család archívumot összeragadták nagysietve a szükség óráiban s minden rend nélkül biztonságba hozták. Most ebből az össze-visszaságból kellett kihalászni, ami a gazdaság vezetésére fontos vagy részben nélkülözhetetlen volt. Így a többek közt hiányoztak az összes okiratok a szabaddá tett parasztokkal való egyezkedésekről és a határrendezésről. Azok a hiénák odalenn bizonyosan összerabolták a gazdátlanlanná t birtokból mindent, ami csak kedvükre volt. Véghetetlen vizálykodások előtt állott, s ha nem akart minden talpalatnyi földért pörösködni, akkor megdönthetetlen bizonyosságokra volt szüksége.

Ezenfelül leküzdhetetlen irtózáttal volt a batóságok iránt. — Még előtte állott az a kép, mikor apját éltében utolszor látta. Akkor a megátkozott ember előtt, aki elég vakmerő volt igazát keresni, egyszerűen becsukták az ajtókat... Persze akkoriban Poroszországban minden a feje tetejére volt állítva. Az állam falai inogtak, — a patkányoknak szabad volt a vásár. — De ki tudja, vajjon annak az apának a fia kedvesebb fogadásra talál-e? —

Kibuvót eleget nyújt a törvény, hogy az ellenszenves embert jogaitól megfosztásuk, s hogy a jóakarát meglesse a kibuvók felhasználására, az iránt nem kételkedett. — Olyan mélyen beleásta magát az elhagyottság érzésébe, hogy a rendet és törvényt vad bestiáknak tekintette, melyek a felvonó hid előtt leselkednek

rá. — A katonai kötelességeire se gondolt többé. Baumgart hadnagy neve az elesettek lajstromába való. Minek adjon haszontalan dolgot a hivatalos uraknak a feltámasztásával? — Ugyse köszöni meg senki.

Nem ment ki az eszéből a szentírás igéje: „Az ő keze pedig legyen mindenek ellen és mindenek keze ő ellene.” Az átok, melyet hajdan Hágár fia magával hozott az életbe, nála áldássá fog válni, ezt hitette el vele a benne élő dacz.

Hetek multak s ő alig vette észre. Napközben folyton papirjai közé temetkezett, eszténként a kert töretlen utain kóválygott, vagy a romok törmelékei közt bukdácsolt.

Csak egyetlen helyet került aggodalmasan. Ez a rókaút volt. A szíve hevesen dobogott, ha csak a közelébe került, s gyorsan elsielt a bozótba, amely eltakarta.

De föltámadt benne egy tompa, kínzó vágy, hogy szembe lássa a borzalom e helyét, s ez a vágy többé nem hagyta nyugodni.

Szeptember vége felé volt, egy estén, amikor visszatért a óta először ragyogott az égen a tele hold fehér fénye. Nyugati allanul járt-kelt a park ösvényein. A fonnyadó haraszt zörgött a lába alatt s a bokrok közt a borzongató őszi szél járt. Mint fehér állatkák serege szaladgált előtte a holdvilág és fekete, szakgatott falak gyanánt meredt föl előtte a bozót.

Ekkor — sötét dacz fogta el hirtelen, — leküzdötte a babonás félelmet, amely eddig féken tartotta, s keresztültört a sűrűségben, amely az ösvényt védőn eltakarta.

Majdnem egyenesen futott le a meredek szakadék a folyóig, melynek tükrét a bokrok szinte egészen elfődték. Halk mormogás és csobogás hallzott föl hozzá titokzatosan.

Fönn a magasban egy karfán gerenda nyult ki messzire a levegőben. Egy állvány, a mely a szakadékba volt beleásva, az tartotta szilárdan vasrudakon. — Epen olyan gerenda nyult ki eléje a tulsó parton, de ott egy hatalmas tölgyfába volt beékelve s az adott neki támaszt és tartotta egyensúlyban. A középen tíz vagy tizenkét lábas úr-tátongott. Mint két kar, a mely vágyakozással nyulik egymás felé, de soha se tudja egy a mást elérni, így csüngtek innen és tunlan a gerendák a mélység fölött.

Ha valóban sohase érték volna el egymást, nem történt volna a veszedelem. — De sohase volt könnyebb dolga a kerítőnek. Az innesső gerendán két deszka feküdt, amelyeket egyék segítségével nagyon könnyen át lehetett tolni. Még karfa is volt, amely most a gerendához simult, de amelyet vaskapcsa körül ellenkező irányba lehetett átcsapni. Pompásan volt minden megcsinálva, hogy az áruulás annál könnyebben menjen.

Mint az örök gyalázat emléke lebegett az építmény feketén és ingatagon a ködösen villogó éjszakába.

A láthatatlan folyó felhangzó csobogása erősebb lett. Mintha a hullámok ma is fölcsapnának megbotránkozásukban ama tett fölött, mely most a halál ölében pihent.

Lassan, mint az álmadozó, lépett a hidra, alatta mélyen az ezüstös felület, amely fölött csillámok serege száguldott. S ahogy letekintett, egy fehér asszonyalakot látott, aki a szoknyáját a czombjai közé szorította és térdig vízben állott. Regina volt, aki a homokpad szélén a ruhát mosta.

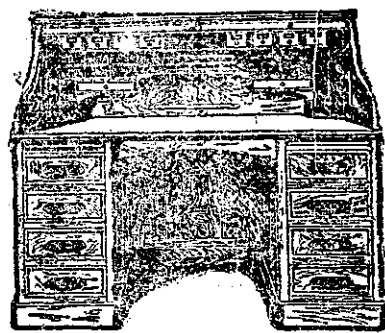
Összeránczolta a szemöldökeit. Hogy még ott is találkoznia kell vele! — De persze — igazságtalannak nem szabad lennie, hisz kitért az útjából, ahol csak tudott s neki valóban nem lehetett panasz, hogy sokat alkalmatlanodik a leány.

Gondolat nélkül támaszkodott a karfára s lenézett. A lány nem is sejtette, hogy közelében van. Mélyen lehajlott a vízbe, a nyaka megfeszült s ideges karjával rázta a nedves ruhát, hogy csak úgy porzottak a ragyogó vízcseppek. Időről-időre belekezdett abba a kéthangu dalba, amelyet a sirásáskor hallott tőle, de megint abbahagyta a dalolást, mikor a vízcepek orrába és szájába csaptak.

(Folytatás következik.)

Feloldó szerkesztő: Liposy Ádám.

Szégalkalmasabb karácsonyi ajándékok!

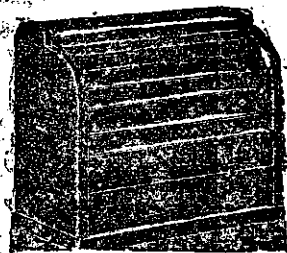
Amerikai gördülő

redőnyös íróasztalok.

Amerikai

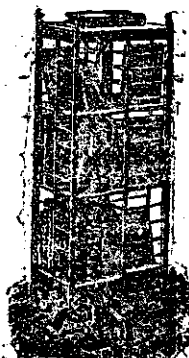
forgó- és hinta-székek

(234)

Amerikai

papir-kasetták.

Amerikai

forgatható könyvvállványok

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Glogowski és Zárza

az eredeti „REMINGTON-írógépek” és az eredeti „Edison MIMEOGRAPH” kiz. jog. eladási telepe

Budapest, V., Erzsébet-tér 16. sz.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, hétfő, 1897. december 13-án.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Evi bérlet 220. Havi bérlet 10.

Kaméliás hölgy.

Dráma 5 felvonásban. — Irta: ifj. Dunas Sándor. Fordította: Szemere Attila.

Személyek:

Duval Armand Mihályfi
Duval Georges Beresényi
Blanc Gaston Császár
Saint Gaudens Gabányi
Gustave Dezső
Giray gróf Hetényi
Varville Gyenes
Gauthier Margit P. Márkus
Fruente Vizvari
Nanico Koczéri

Kezdete 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nagy bérlet 31. Havi bérlet 7.

Hunyadi László.

Nagy opera 4 szakaszban. Zenejét szerzte: Ekel Ferencz. Szövegét írta: Egressy B.

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kuktakissasszony.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Márkus József. — Zenejét szerzte Szabados Béla.

Kezdete 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

541. szám.

541. szám

A valódi nász.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Ganghofer L. és Brodner M. Fordította: Kürthy E.

Személyek:

Fortmat Demeter Gál
Adél, neje Hunyadi M.
Jonel, fiók Góth
Notara Arisztid Gyöngyi
Bogdan Mihály Bardi
Zoe, neje R. Rostagni
Pia, leányuk Molnár R.
Goroti Márai
Csuku Pantasi Fenyvesi
Aldanau Rónaszi
Lydia, neje Cséka J.
Nizetti, képviselő Décsi
Olescu Tapolezai
Grünspacht, bankár Gyász
Szanda L. Fái Sz.

Kezdete fél 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A kikapós patikárius.

Bohózat 4 felvonásban. Irta: Gandillot. Fordította: Heitai Jenő.

Személyek:

Fourgeot Ferdinánd
Borlinet Bertinet-né
Paturin Paturin-né
Carjol Casimir
Labricella Paulletta

Kezdete 7 órakor.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. Kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Kedd	A hol unatkoznak	—	Bohéme	Coulisset ur	Mária bátyja	Mama szeme Baránykák	—
Szerda	A velencei kalmár	—	—	Hivatalos feleség	Kukta-kissasszony	Gésák	—
Csütörtök	A három testőr	—	A zsidó nő	Coulisset ur	Az ördög mátkája	A kikapós patikárius	—
Péntek	Benoiton család	A cremonai hegedűs — Coppelia	—	Coulisset ur	A varázsgyűrű	A gésák	—
Szombat	Benoiton család	—	Manon Lescaut	Szöke Katalin	A varázsgyűrű	A kikapós patikárius	—
Vasárnap d. u.	Otello, a velencei mór	—	—	Coulisset ur	Az ingyenélők	Titok	—
Este	Benoiton család	—	Sába királynője	Szöke Katalin	A varázsgyűrű	Mama szeme Baránykák	—

„OLYMPIA” magyar mulató

Igazgató: BORSODY VILMOS, Kerepesi-ut 68.

Nyitva reggel 5 óráig.

Minden nap változatos műsor. Zanello, világhírű contorsionista. Dubois négyes, jeles táncosnők. Rolland, kiváló humorista. A híres Gyrkovics leány k. Pa. p. Mariska a világ legkisebb primadonnája. Piccardi nővérek nemzetközi táncosnők.

A kéményseprő egy nevelőintézetben.

Kedves nevelő böhög. Kifutó éltek és italokért kezeskedik.

Szilárd Zsigmond, tulajdonos.

Belégzési Intézet

ujjonnan átalakítva és nagyobbítva.

72

Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fűrdőorvos vezetésével.

József-körút 10. szám.

Sévis kurák. Külön külön fűlkékben. Fenyőfű-belégzés és pneumikus szélporlasztás; g. eszt. irratásoknak. Nyitva egész nap.

A világhírű

párizsi

Dr. Lejosse-féle

Ravissante

arczbőrfinomító

és konzerváló

különlegességek

valódi minőségben kapható

Zörök József

gyógyszertárban,

Budapesten,

Király-utca 12.

és

Andrássy-ut 27. sz.

Fogak

darabja 2 frt., teljes egy sor 40 forint

Prohászka Henrik

fogászati műtermében

VII. er. Király-utca 15.

Kérem czímre figyelni.

Előfizetések

és

Hirdetések

felvételnek lapunk kiadó-hivatalában,

VIII. József-körút 65. szám.

Az APFEL-féle

régi jó hírnevű

fogműterem

amely eddig a Váci-körút és Deák-tér sarkán létezett.

Erzsébet-körút 12. sz.

alá (a New-York palotával szemben) helyeztetett át.

Első biztosító intézet

katonai szolgálat esetére.

Ő cs. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt.

Biztosítási tőke: 27 millió korona.

Fü gyermekek legelőnyösebb ellátása

katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az Igazgatóság.

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Zessék megrendelni

Karácsonyi ajándékai

megválasztása előtt

Révai Katalógust

melyet ingyen küld mindenkinek

Révai Testvérek

Jrodalmi Intézet Részvénytársaság

könyvkereskedése

Budapest, Váci-u. 1. sz.

Legalkalmasabb

karácsonyi és újévi ajándékok

LÖW SÁNDOR

órák és ékszerész, névelő.

Budapest, VIII., József-körút 81. sz. alatt

kaphatók.

197

Ugyanott óra- és ékszer-műhely.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

Üdvös tanács.

Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek működési zavarainál Egger biztos hatású

Mellpasztillái

veendők. (1 doboz 50 kr. — 1 frt. Próbadoz 25 kr.) A gyomor rendellen működésénél radikális hatásnak bizonyultak Egger szódá pasztillái. (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerárban. — Fő és szétküldési raktár Magyarországon;

„Nador”-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17.

Ajándéknak különösen alkalmas.

A HÁZTARTÁS

a magyar háziasszonyok egyetlen, kitűnő és minden rendes háztartásban nélkülözhetetlen közlönye, mely újkor már a IV. évfolyamába lép.

Szerkeszti: Kürthy Emilné

a legkiválóbb szakírók és az ország legtapasztaltabb gazdaszonyainak szíves közreműködése mellett.

A Háztartás főbb rovatai:

Aszalás. — Aquarium. — Aratás. — Baromfi-udvar. — Befőzés. — Bevásárlás. — Családi rovatok. — Cselédeink. — Diszkert. — Divat. — Disznó-ölés. — Ebédlő. — Egészség. — Egyleti élet. — Ékszerek. — Élelkanura. — Étlapok. — Ételek. (Levesek, levesbevalók, előételek, főzelékek, tészták, mártások, halak, sülték, sütemények, torták, krémek, fagyaltok.) Évenként ezernél több recept. — Foltosítás. — Fűrdőszoba. — Fűtés és világítás. — Gondolatok. — Gyermekszoba. — Gyümölcsös. — Halászat. — Hálószoza. — Hasznos tudnivalók. — Házi ipar és művészet. — Házi szerek. — Házi vegytan. — Háztartás. — Humor. — Husvét. — Irány-czikkek. — Iróasztal. — Iródalom. — Italok. — Jótékonyosság. — Karácsony. — Kártekonny állatok. — Kedvenceink. — Kenyérkészítés. — Képzőművészet. — Kertészet. — Kézimunka. — Konyha. — Konyhakert. — Konyhanyelvészet. — Lábbeli. — Lakás. — Lakomák. — Lovaink. — Maradékok felhasználása. — Méhes. — Mezőgazdaság. — Mosás és vasalás. — Nevelésügy. — A nők joga és munkaköre. — Nőkről a nőknek. — Nép-szokások. — Pecsételés. — Pincze. — Rejtvények. — Selyemtenyészés. — Sertéselnek. — Sport. — Szabás és varrás. — Szappanfőzés. — Szarvas-marhák. — Szépirodalom. — Szépség ápolása. — Színészet. — Szobakerészet. — Szőlőművelés. — Társasélet. — Tejgazdaság. — Vidéki különlegességek. — Zene.

A Háztartás szépirodalmi részében érdekes regényfolytatásokat és elbeszéléseket közöl.

A Háztartás 16 oldal, elegáns rózsaszínborítékban minden hó 1-én, 10-én és 20-án jelenik meg.

A Háztartás apró hirdetéseit minden előfizető ingyen veheti igénybe.

A HÁZTARTÁS előfizetési ára:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A HÁZTARTÁS kiadóhivatala:

Budapest, VIII., József-utca 45.

Mutatószámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal!

A Háztartás díszes és tartalmas

karácsonyi albumát a decemberben belépő új előfizetők is megkapják.